

कै. अरुण साधू स्मृती पाठ्यवृत्ती योजना

(ग्रंथाली, कै. साधू कुटुंबीय व मित्रमंडळ, व संज्ञापन व वृत्तपत्रविद्या विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने)

प्रख्यात लेखक, पत्रकार तसेच पत्रकारितेचे प्राध्यापक कै. अरुण साधू यांच्या स्मृत्यर्थ ग्रंथाली, व कै. साधू यांचे कुटुंबीय आणि मित्रपरिवार, तसेच संज्ञापन व वृत्तपत्रविद्या विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ यांनी तरुण पत्रकारांना संशोधन व सखोल वार्ताकनासाठी प्रोत्साहन व आर्थिक साहाय्य मिळावे यासाठी ही पाठ्यवृत्ती योजना आखली आहे. दरवर्षी एकूण दीड लाख रुपयांची पाठ्यवृत्ती देण्यात येईल. पहिल्या पाठ्यवृत्तीसाठी पत्रकारांकडून अर्ज मागवण्यात येत आहेत.

कै. अरुण साधू स्मृती पाठ्यवृत्ती योजना 2018-19 नियमावली

1) पाठ्यवृत्तीसाठी पात्रता

- मराठी भाषक पत्रकार (कार्यक्षेत्र अथवा वास्तव्य महाराष्ट्राबाहेर असेल तरी चालेल)
- 15 जुलै 2018 रोजी किमान 28 वर्षे पूर्ण ते कमाल 40 वर्षे पूर्ण यांदरम्यान असावे (म्हणजेच 16 जुलै 1978 ते 14 जुलै 1990 यांदरम्यानचा जन्म हवा)
- कोणत्याही माध्यमात किमान तीन वर्षे पूर्ण वेळ पत्रकार म्हणून काम केलेले असावे.

अथवा

मुक्त पत्रकार म्हणून किमान सहा वर्षे काम केलेले असावे.

- ज्या विषयाच्या किंवा घटनेसंबंधीच्या सखोल अभ्यासाचा प्रस्ताव असेल त्याविषयी किमान तीन लेख/श्राव्य कार्यक्रम/दृकश्राव्य कार्यक्रम प्रसिद्ध झालेले असावेत

अथवा

भिन्न विषयांसंबंधी किमान सहा लेख/श्राव्य कार्यक्रम/दृकश्राव्य कार्यक्रम प्रसिद्ध झालेले असावेत.

2) पाठ्यवृत्तीसाठी विषय -

- पत्रकार त्यांच्या पसंतीच्या कोणत्याही विषयासंबंधी प्रस्ताव सादर करू शकतात.
- पत्रकारांना मार्गदर्शन व्हावे यासाठी काही विषयांची यादी पुढे देण्यात आली आहे. प्रस्ताव यादीतील किंवा यादीत नसलेल्या विषयासंबंधी असू शकतो.
 - राज्यात अलिकडे घडलेल्या महत्त्वाच्या गंभीर घटनेचा पाठपुरावा (उदा. विदर्भातील शेतकऱ्यांचा कीटकनाशकांमुळे मृत्यू)
 - सार्वत्रिक प्रश्नाचे प्रादेशिक किंवा स्थानिक पातळीवरील स्वरूप
 - राज्यव्यापी प्रश्नाचा व्यापक स्तरावरील अभ्यास
 - सामाजिक परिवर्तनासाठी कार्यरत असणारे परंतु आजवर सर्वस्वी अपरिचित उपक्रम, संस्था किंवा व्यक्ती यांचा सखोल चिकित्सक परिचय
 - सद्यकालीन पत्रकारितेतील महत्त्वाच्या प्रश्नांचा अभ्यास

(सार्वत्रिक किंवा राज्यव्यापी प्रश्नांमध्ये स्थलांतर, लिंगभेद, सामाजिक दुही, भ्रष्टाचार, मानसिक आरोग्य, प्रदूषण, अस्तंगत होत चाललेले उद्योग-व्यवसाय अशा असंख्य विषयांचा समावेश होऊ शकतो).

3) अर्ज करण्याची प्रक्रिया

- प्रस्ताव **फक्त** इमेलद्वारे head.dcj@gmail.com या पत्त्यावर पाठवावेत.
- एकाच इमेलद्वारे खाली नमूद केलेल्या, टंकलिखित असलेल्या व पीडीएफ केलेल्या **पाच स्वतंत्र फाइल्स** जोडाव्यात. प्रत्येक फाइलच्या नावात अर्जदाराचे नाव व फाइलचा विषय स्पष्टपणे नमूद केलेला असावा. (उदा. अबक अल्पपरिचय.pdf, अबक जन्मदाखला.pdf, अबक प्रस्ताव.pdf इ.)
 1. पत्रकाराचा अल्पपरिचय
 2. जन्मतारखेचा दाखला
 3. अनुभव प्रमाणपत्र किंवा त्यासंबंधीची कागदपत्रे
 4. पूर्वप्रकाशित लेखांच्या स्कॅन कॉपी. श्राव्य किंवा दृकश्राव्य कार्यक्रमांचा संदर्भ द्यायचा असल्यास त्यांच्या लिंक्स (संपूर्ण कार्यक्रम मेलने पाठवू नये)

5. प्रस्ताव (पुढीलप्रमाणे)

प्रस्ताव जास्तीत जास्त पाचशे शब्दांचा असावा.

प्रस्तावात संबंधित विषयाची पार्श्वभूमी, पत्रकाराचा त्या किंवा तत्सम विषयातील पूर्व अभ्यास अथवा अनुभव; तसेच, विषयाचे महत्त्व सांगून प्रस्तावित अभ्यासपद्धत (मुलाखती, प्रत्यक्ष भेटी, निरीक्षण, दुय्यम माहितीस्रोत, आशय विश्लेषण, सर्वेक्षण इत्यादी) इत्यादींचा तपशील द्यावा.

4) निवडप्रक्रिया

- टप्पा 1- अर्जाची प्राथमिक छाननी (वय, अनुभव, पूर्वलेखन इत्यादी) विभागप्रमुख व विभागातील अन्य एक शिक्षक यांच्या समितीमार्फत
- टप्पा 2- प्रस्तावांचे मूल्यमापन - विभागप्रमुख, विभागातील अन्य एक शिक्षक, विद्यापीठाच्या अन्य विभागांतील एक ज्येष्ठ प्राध्यापक, व समाजातील एक प्रतिष्ठित व्यक्ती यांच्या समितीमार्फत
- टप्पा 3- सर्वोत्तम चार प्रस्ताव सादर करणाऱ्या पत्रकारांच्या, वरील समितीतर्फे प्रत्यक्ष मुलाखती
- प्रस्तावित विषयाच्या व्याप्तीचे मूल्यमापन करून समिती पूर्ण रकमेची एक पाठ्यवृत्ती द्यायची की अर्ध्या रकमेच्या दोन पाठ्यवृत्ती द्यायच्या ते ठरवे.
- सदर समितीचा निर्णय अंतिम असेल,

5) पाठ्यवृत्तीची रक्कम तीन टप्प्यांत पुढीलप्रमाणे धनादेशाद्वारे 'ग्रंथाली'च्या वतीने विभागामार्फत अदा केली जाईल.

1) पाठ्यवृत्तीच्या घोषणेच्या वेळी - 35 टक्के,

2) सहा महिन्यांत झालेल्या कामाचा अहवाल सादर केल्यावर व समितीने तो संमत केल्यावर 35 टक्के, (अंदाजे पुढील वर्षीच्या मार्च अखेरीस)

3) अंतिम वृत्तांत सादर केल्यावर व समितीने तो संमत केल्यावर 30 टक्के (अंदाजे पुढील वर्षीच्या ऑगस्टअखेरीस)

6) पाठ्यवृत्तीप्राप्त पत्रकारांच्या/पत्रकारांच्या नावाची घोषणा करण्यासाठी दरवर्षी 25 सप्टेंबरच्या सुमाराला अरूण साधू स्मृती व्याख्यान आयोजित करण्यात येईल. 2019 पासून पुढे, या व्याख्यानाच्या वेळी आधीच्या वर्षीच्या पाठ्यवृत्तीधारकांना त्यांच्या अभ्यासासंबंधी सादरीकरण करण्यास सांगण्यात येईल.

7) पाठ्यवृत्तीधारकांनी अभ्यासाचा मराठीतून लिहिलेला अंतिम वृत्तांत टंकलिखित स्वरूपात सादर करावा. तो किमान आठ ते दहा हजार शब्दांचा असावा. वृत्तांताचा रूपबंध ठरवण्याचे स्वातंत्र्य पाठ्यवृत्तीधारकाला आहे, परंतु वृत्तांत वाचनीय व सर्वसामान्यांना आकलनीय असावा.

पाठ्यवृत्तीधारकाने

‘अंतिम वृत्तांत हे पाठ्यवृत्तीधारकाचे मूळ लेखन आहे व त्यात अन्य स्रोतांतून घेतलेल्या सर्व संदर्भांचा योग्य पद्धतीने निर्देश करण्यात आला आहे’ असे प्रमाणपत्र वृत्तांतासोबत जोडणे आवश्यक आहे.

8) दर्जेदार अभ्यासांचा त्यातील शक्यतेनुसार ‘थिंक महाराष्ट्र’ या संकेतस्थळाद्वारे वृत्तांतलेखाद्वारे किंवा ‘ग्रंथाली’द्वारे (पुस्तकरूपाने) प्रसिद्धीसाठी विचार करण्यात येईल.

9) 2018-19 या वर्षासाठीचे वेळापत्रक

16 जुलै, 2018 - पाठ्यवृत्तीची घोषणा

25 ऑगस्ट, 2018 - प्रस्ताव स्वीकारण्याची अंतिम मुदत

(प्रस्ताव फक्त इमेलद्वारे head.dcj@gmail.com या पत्त्यावर पाठवायचे आहेत.)

पाच सप्टेंबर, 2018 पूर्वी - प्राथमिक छाननी

20 सप्टेंबर, 2018 पूर्वी - प्रस्तावांचे मूल्यमापन

25 सप्टेंबर, 2018 पूर्वी - प्रत्यक्ष मुलाखती (संज्ञापन व वृत्तपत्रविद्या विभाग, रानडे इन्स्टिट्यूट येथे)

(मुलाखतीसाठी उमेदवारांना प्रवासखर्च देण्यात येणार नाही. पाठ्यवृत्तीसाठी निवड झालेल्यांना घोषणा कार्यक्रमाला उपस्थित राहण्यासाठी ‘ग्रंथाली’तर्फे प्रवासखर्च देण्यात येईल.)

25 सप्टेंबर, 2018 अथवा त्या आसपास - कै. अरूण साधू स्मृती व्याख्यानात पाठ्यवृत्तीप्राप्त पत्रकारांच्या नावांची घोषणा.

31 मार्च, 2019 - कामाचा अहवाल

31 ऑगस्ट, 2019 - अंतिम वृत्तांत सादर करणे

25 सप्टेंबर, 2019 अथवा त्या आसपास - कै. अरूण साधू स्मृती व्याख्यान. पाठ्यवृत्तीधारकांचे सादरीकरण)
